

Az ifjúság védelméről

A Csongrád megyei tanács vb szegedi járási hivatalában ülésezett tegnap, kedden a szegedi járási gyermek- és ifjúságvédelmi munkabizottság.

A résztvevők először Deszk, Forráskút és Ruzsa községek albizottságainak beszámolóját hallgatták meg, majd dr. Major Mária főelőadó tájékoztatót a veszélyeztetett körülmények között élő gyermekek helyzetéről a szegedi járásban. Elmondta, hogy a megyében élő 113 ezer 280 kiskorúból 2 ezer 669 veszélyeztetett gyermeket — közülük 419-et a szegedi járásban — tartanak számon a gyámügyi hatóságok. A számok is bizonyítják: a gyermek- és ifjúságvédelemben még bőven akad tennivaló. A gyámügyi szakemberek, a társadalmi szervezetek aktivistái és a pedagógusok együttes erővel munkálkodnak a veszélyeztetettség kiváltó okok megszüntetésén, és egyben a védő-óvó intézkedésekre, tehát a megelőzésre is gondot fordítanak. E sokrétű tevékeny-

ségben fontos szerepet kap a segélyezés. Tavaly 12 család részesült a járásban rendszeres nevelési segélyben, rendkívüli segélyt 185 család 543 gyermeke kapott. A gyermekek többségének azonban nem anyagi okok miatt veszélyeztetett a fejlődése. Válatlanul gond az alkoholizmus, az iszákos szülők ellen tavaly 54 esetben kezdeményezték a gyámügyi hatóságok alkoholelvonó kúrát.

A községi gyermek- és ifjúságvédelmi albizottságok véleményét is figyelembe véve, a hatóság csak a legvégső esetben él az intézeti elhelyezés lehetőségével. Inkább azokat a módszereket részesítik előnyben, melyek segítségével megszüntethető, illetve megelőzhető a veszélyeztetettség kiváltó körülményei. A gyermekük nevelését elhanyagoló szülőket figyelmeztetik, s ha kell — tavaly erre 112 esetben volt példa —, a munkahelyi vezetőket, a szakszervezeti titkárokat is felkeresik, számítva segítségükre a társadalmilag is fontos tevékenységben.

Elhunyt Nagy György

Nagy György, a munkásmozgalom harcosa 71 éves korában váratlanul elhunyt Szentesen. Már 1928-tól dolgozott a Földmunkások Szakszervezetében, a 30-as években tevékenyen részt vett a munkásmozgalmakban. A pártnak 1936-tól tagja. Felszabadulás után a földigénylő bizottság elnöke, majd a Szakmaközi Bizottság titkára lett. Dolgozott a városi pártbizottság titkáráként, 1954-től nyugdíjba vonulásaig a szentesi városi tanács végrehajtó bizottságának az elnöke. Aktívan közreműködött a mezőgazdaság átszervezésének munkájában, és segítette az irá-

nyításához tartozó apparátussal a termelőszövetkezetek megszilárdulását. Az MSZMP városi bizottságával szorosan együttműködve fejlesztette a város gazdaságát, egészségügyi, szociális és kulturális intézményeinek hálózatát. Munkája elismerésül megkapta a Munka Érdemrend arany fokozatát.

Nagy György elvtársnak, a Szocialista Hazáért Érdemrend kitüntetésűnek a temetése július 12-én, csütörtökön délután 3 órakor lesz a Szedes temetőben, a városi tanács által adomá-nyozott díszsírhelyen.

Amatőr tudósok — tudós amatőrök

Földrajzi nevek gyűjtése

Hosszan lehetne sorolni a Hazafias Népfőnt szervezésében, a honismereti mozgalom keretében, a Magyar Tudományos Akadémia szakmai irányításával komoly értékeket feltáró földrajzinévgyűjtés eddigi eredményeit.

Az egész ország területére kiterjedő és tudományos rendszerességgel igénylő munka eredményeként az idén jelenik meg Tolna megye és Heves megye hevesi járásának földrajzi névanyaga, ilyenkor közkinccsé téve múltunk épp olyan becses forrásait, mint amilyenek a tárgyi emlékek. A már csak az emberek emlékeztetésében élő elnevezések őrzik a földfelszín alakját, a környezet jellegzetes állapotát és növényvilágát, a tájban lejátszódott történelmi eseményeket, a gazdasági, a termelési változásait, a szokásokat és a hiedelmeket, olykor az egy-egy követő generációk humorát is.

Amint a Hazafias Népfőnt Országos Tanácsánál elmondották, a széles körű mozgalom továbbfejlődésének időszakát éli. A földrajzinév-gyűjtést kiterjesztik a rokon kutatási területekre, a névhez fűződő mondák, település- és gazdaságtörténeti vonatkozások, a ragadványnevek, valamint a mesterségek szókincsének gyűjtésére is.

A népfőnt már eddig meg-

aktivált vont be a gyűjtőmunkába. Az „amatőr tudósok — tudós amatőrök” jelzővel joggal illetett társadalmi munkások a nagyüzemi gazdálkodásnak, az ipartelepítésnek és az urbanizációnak a tájak évszázados-évezredes arculatát alakító rétegei alól, az idősebb nemzedék emlékeztetéből merítve mentik múltunk értékes forrásanyagát.

Szathmári István egyetemi tanár, a Magyar Nyelvtudományi Társaság főtitkára szerint a honismereti közösségek, az aktivisták teljes értékű, tudományt segítő munkát végezhetnek a földrajzi nevek gyűjtésében és a rokonterületeken. Ezt a megállapítást támasztja alá, hogy az amatőrgyűjtés anyaga — szakmai ellenőrzés és tudományos szerkesztés után — az Akadémiai Kiadónál, illetve a Magyar Nyelvtudományi Társaság gondozásában jelenik meg.

A nemzetiségi nevek gyűjtését is felölelő mozgalom eredményét — a tudományos hasznosítás mellett — a jövőben az eddiginél szélesebb körben kívánják kamatoztatni. A honismereti bizottság a területi és helyi népfőntbizottságokkal karöltve az iskolai oktatásban, a mezőgazdasági parcellák és az új utcák elnevezésében, valamint a közművelődésben is hasznosítja majd az anyagokat. (MTI)

**SZEGEDI
ÜNNEPI
HETEK**

A város kapujában

Békés ostrom a határon

Régen városkapunak azt az építményt nevezték, amelyet felvonóhídon, vagy más akadályon át lehetett megközelíteni, őrtállók kérték a passzust, s illő fizetség fejében tártuk ki a békés szándékú utazó előtt az ajtó, mögötte a város.

Manapság városkapunak inkább azt az építményt nevezhetjük, amely a városhoz vezető út fontos állomása. Így, szó szerint: állomás. Határállomás, autóbusszállomás, vasútállomás. Őrtállók kérik a passzust (útlevélet, menetjegyet, bérletet), s illő fizetség fejében (forintbevélt, menetdíj) a békés szándékú utazó (turista, utas) előtt ki-táru az ajtó (felemelkedik a sorompó).

A rózskei határállomáson, az ország egyik déli kapujában, mely Szegedre nyit utat Jugoszlávia irányából, váltakozó heveséssel tart a városkapu békés ostroma. Az elmúlt évhez képest — már eddig is érezhetően — kismértékben nőtt a forgalom, elsősorban a szocialista országokból, s Ausztriából, Görögországból érkezők, e két utóból főleg csoportosan utazók révén. A szervezett turizmus élénkítésén kívül a határátelkölhőlyen dolgozó azt is pontosan érzékelik mostanában, hogy a nemzetközi teherforgalom erőteljesen nő, s ez gyakran oka a sorompók közti zsúfoltság-nak. Érthető: a nagy testű kamionok, autóbusszok sok személygépkocsi elől veszik el a helyet, a határállomás bővítésének szükségességéről tehát nem véletlenül esik szó mostanában.

Rózsken a nyári napokon átlagosan húszezer útlevele kerül be a magyar határréség pecsétje — tavaly három és fél millióan lépték át itt a határt —, nem mind-egy hát, milyen benyomások szerez az idegen, amint magyar „felségterületre” ér. Udvariasan fogadják-e, van-e lehetősége éhét-szomját csillapítani, megkapja-e a továbbutazáshoz szükséges vagy ajánlatos információkat, felhívják-e a figyelmét arra, hogy Hegyeshalomig vagy Parassapusztáig útközben mit érdemes megnéznie, s hogy aki itt vesz búcsút a magyar földtől, el tudja-e költeni maradék pénzét?

Nos, ami a „hivatalos” részt illeti: még a péntek-szombat

Kondor Béla monotípiái. Kiállítás a Bartók Béla Művelődési Központban, július 29-ig.

Kecskés Ágnes textiltervező kiállítás a Bartók Béla Művelődési Központ „B” Galériájában, július 29-ig.

A közművelődési könyvtárak 30 éve. Könyvtörténeti kiállítás a Közművelődési Palota kupolájában, július 16-ig.

Móricz Zsigmond-emlék-

kiállítás a Somogyi-könyvtárban, július 21-ig.

Képek a Tiszáról. Horváth Dezső és Gyenes Kálmán fotókiállítása a tápéi Juhász Gyula Művelődési Házban, augusztus 9-ig.

A Kiskunság népi faragása. Kiállítás a szőregi Tömörkény István Művelődési Házban, július 26-ig.

A Solar alkotócsoport fotókiállítása a dorozsmai Petőfi Sándor Művelődési Házban.

A Móra Ferenc Múzeum állandó kiállításai.

het Rózske. Az idegenforgalmi propaganda teljes hiányát sokféle okkal lehet magyarázni, elfogadni a tény azonban nem szabad. Az autópályán és a Szegeden közlekedők találnak csupán ismertetőt a határállomáson, más reklámanyagot, figyelemfelkeltő tájékoztatót azonban nem kínálnak a vendégnek, mint ahogy nem lehet újságot, tetszetős ajándéktárgyat, útközben szükséges apróságokat sem vásárolni. Az Utasellátó büféje nehezen észrevehető helyre épült, az országból kifelé utazó már nem, a befelé jövő még nem szívesen áll meg, s a kínálat sem bőséges.

Európa-szerte tapasztalható: a határállomások szolgáltatásai, akármilyen drágák, „kelendők”, ha megfelelő színvonalúak. A hazatérők az „újra itthon”-érzés miatt, a külföldi vendégek az ismerkedés első mozzanatait, a kiutazó idegenek az utolsó fillérjük elköltése kedvéért nem sajnálják az időt a vásárlástól, étkezéstől. Az utastájékoztató pedig épenséggel a mi érdekünk lenne. Vagy Szeged most már beletörődik abba, hogy tranzitváros, és nem mutat meg magát az átutazóknak, amikor kitarul kapuja? A szezon kezdetén járunk, talán még adható és bizonyítható a nemleges válasz, legalább a város legforgalmasabb kapujában.

Pálffy Katalin

N. I.

Kondor Béla monotípiái, Kecskés Ágnes falikárpitjai

Az idei Szegedi Ünnepi Hetek hagyományosan gazdagnak ígérkező képzőművészeti programjában két kiállítás látható a Bartók Béla Művelődési Központban.

KONDOR BÉLA MONOTÍPIÁI jelentik a határvonalat a festő-Kondor és a grafikus-Kondor között. A kortárs magyar művészet kimagasló alakjának, iskolateremtő mesterének művészetével kapcsolatban sokszor idézték mottóként William Blake Jeruzsálem című művének két sorát: „Rendszert kell alkotnom, különben más rendszere igaz le, / Nem okoskodni és hasonlítani fogok, az én dologom a teremtetés!”

Tény és való, hogy a hét éve elhunyt Kondor monotípiái az egész életmű ismeretében bontakoznak ki teljes szépségükben és igazságukban. A lényegre, Kondor Béla teremtő művészi akaratának legfontosabb irányítójára és eszközeire a figyelmes szemlélő ezen a kiállításon is rálehet. Egyforma értékkel jelenik meg lapjain a vonal és a szín, a folt és a faktúra. A világ káoszából, a vonalak kuszaságából néhány vonal, hangsúlyozott folt, fölvilágos szín segítségével megfogalmazza művészi üzenetét is: szorongását és félelmét, pór szembené-

zéseit és harcba induló bizakodását, önsanyargató kínjait és föloldozó pillanatait. Ahogy az elszabadult fonalak kusza gombolyagából emberi arcot, emberi tekintetet varázsol, ahogyan a zavarosnak tetsző foltok mély vízből néhány motívummal rendet teremt, az önmagában igazolása a fent említett motívumok. Jó néhány lapja nagy műveinek előképe vagy utóregése. Ahogy a Festő vagy a Valaki önarcképe sorozatokban a variációs lehetőségeket sokaságát kipróbálva keresi a megragadható egyetlent, fölsejti a Fiatal menyasszony, a Gítáros nő és más portrék emlékét. Az Ikonosztáz-sorozat és a Dózs-lap összekötőkapocs a diplomamunka rézbe karcolt Dózs-lapjai és a halála előtt megfestett Szárnyasoltár Dózs emlékére című műve közötti témában és formai megvalósításban. De a Krisztus a keresztben monotípiák is előlegezik a halál előtti nagy, tragikus Krisztus-képek döbbenetes sorát. A gépek, a titokzatos és megfellehetetlen szerkezetek itt is éppúgy foglalkoztatják, mint legizgalmasabb grafikáin és épített-fotózott modelljein. Kondor Béla sokszínű, filozofikus mélységű, szürrealisztikus szárnyalású művészetének törvényszerűen létre-

jött, sajátos birodalma a ránk maradt sok monotípiára.

KECSKÉS ÁGNES FALIKÁRPITJAI indítatásukat a természetből nyerik. A gobelin-faliképek és festett textilek mindegyike a természet organikus formáinak egyszerűsített motívumaira épít, és a rendteremtés igényével született. A természet vegetáció dekoratív művészi formát nyert a színes gyapjúsálakban, a levelek, ágak, burjánzó növényi sejtek szinte forrongó bőségében. Ezek mellett a tobzódó, egymásba fonódó, robbanó formák mellett szigorúságból visszafogottságból is vizsgálat tesz Kecskés Ágnes. Duna-kanyar című munkája sajátos panorámakép, ahol a művészi képzelet és a konkrét valóság „nagy látószögű lencséje” a gyapjúsál finom drappjainak és szürkéknek dekoratív rendjébe kényszeríti az oly sokszor ábrázolt, szinte már közhelyszerű, vizuális élményt. Selyemre nyomott triptichonja, a precízpek tükrök egyensúlya, színvilága is az előbb említett alapállásból született: azonos vagy hasonló motívumokból teremt dinamikus rendet, szervez a választott anyag és technika törvényeivel igazodó dekoratív műalkotást.

Tandí Lajos

Gergely Ferenc orgonaestje

Ha van hangszer, az orgona, mihez jó, ha majdannyi értelemmel mint értelemmel közelít a művész. Vagyis nem sajnál időt és fáradságot kifürkészni a sípokba rejtett hanghatások variánsait, a kombinációk lehetőségét. A szegedi dóm orgonája meg egyébként sem könnyen adja meg magát, ezért aztán nem egy világutazó játékos, ki jönni-látni-győzni érkezett, unalmas, futó benyomást hagyott hallgatóságában.

Gergely Ferenc, a budapesti zeneakadémia tanára, mindjárt a „bemelegítő” számánál mindenfajta kétséget eloszlatott afelől, hogy itt valamiféle rutinkoncertről lesz szó. A nálunk kevésbé ismert *Louis Couperin* miniatűrjeit választékosan, kontrasztosan, igen hangulatosan idézte meg. S bár a másik Couperinnek, a híres François-nak egyik orgonamiséjéből játszott részletet laposabb, szürkébb hatást keltettek, az ilyenkor szinte kötelező nagy *Bach* (ezúttal a *h-moll preludium és fuga*) már a neki kijáró méltóságban hangzott föl, hogy aztán a végére jusson a „csattanó”. Miután C. Franck a *moll koralfantáziájában* a nagyformátumú zenei építkezés gazdagságát csillogtatta, *Koloss István Reflexióiban* pedig a merész és izgalmas effektusok iránti fogékonyságát, szellemes és látványos rögtönzésre zárt koncertjét, az *O gloriosa* Mária-ének témájára — ami köztudomásúan rendkívüli mesterségbeli tudásra, fölkelészségre vall. Gergely Ferenc hétfői orgonaestjének vendégművésze, *Lengyel Il-dikó*, dekoratíven és szépen énekelte el *Händel híres* *Largóját*, a *Xerxes-ből*, a többi száma azonban (*Per-golesi: Stabat Materének*, *Bach: h-moll miséjének*, *Händel: Messiás című oratóriumának egy-egy áriája*) nem érte el a kívánt hatást — fölfelethető, mert szóla-mainak fekvése-járata számára nem a legideálisabb a dóm akusztikájában.